

The Bone and Joint Decade 2000-2010

Av Björn Rydevik och Lars Lidgren

En bit in på årtiondet The Bone and Joint Decade pågår ett flertal olika aktiviteter och ett successivt ökande antal länder och olika organisationer har anslutit sig till kampanjen. Februari 2004 har 54 länder etablerat nätverk s.k. National Action Networks (NAN) och av dessa länder har 49 erhållit skriftligt stöd från respektive lands regering för de mål som kampanjen uppsatt. NAN i Sverige heter således Liv & Rörelse.

Liv & Rörelse leds av en styrgrupp bestående av representanter för den medicinska professionen i form av ortopedi, reumatologi, allmänmedicin och sjukgymnastik samt patientorganisation i form av Reumatikerförbundet. Ledamöterna i styrgruppen är: Ordförande Björn Rydevik, professor i ortopedisk kirurgi, Göteborgs universitet, Lars Borgkvist, professor i allmänmedicin, Linköping, Leif Hansson, utvecklingsansvarig, Reumatikerförbundet, Karin Harms-Ringdahl, professor i sjukgymnastik, Karolinska institutet, Dick Heinegård, professor i bindvävsbiologi, Lunds universitet, Björn Persson, docent i ortopedisk kirurgi, Lunds universitet, Ingemar Pettersson, docent i reumatologi, Spenshult sjukhus samt Lena Öhrsvik, ordförande Reumatikerförbundet. Styrgruppen arbetar genom telefonkonferenser och möten.

En CD-skiva om Liv & Rörelse och The Bone & Joint Decade har framtagits och distribuerats till alla ortopedkliniker och alla reumatologiska kliniker i Sverige samt till många andra intressenter. CD-skivan som innehåller PowerPointfiler med föreläsningar och informationsmaterial har framförallt utarbetats av Göran Garellick i Göteborg och har rönt ett betydande intresse. En hemsida, www.livochrorelse.org är utarbetad och där finns information om kampanjens mål, aktiviteter mm. En informationsfolder om Liv & Rörelse är framtagen och har distribuerats vid ett flertal olika möten inom landet. Kontaktuppgifter för beställning av CD-skiva eller annat informationsmaterial finns på hemsidan.

Under hösten 2003 beviljades en ansökan inlämnad till Allmänna Arvsfonden medel för en förstudie för att utarbeta en långsiktig plan till organisation, verksamhet, delaktighet och finansiering av Liv & Rörelse i Sverige. I ansökan till Allmänna Arvsfonden skrev styrgruppen för Liv & Rörelse bl.a.:

"Rörelseorganens sjukdomar och skador är den vanligaste orsaken till allvarlig, långvarig värk och fysiska handikapp och berör hundratals miljoner människor runt om i världen. Den betydelse rörelseorganens sjukdomar och skador har för samhälle, sjukvårdssystem och för individen, kombinerat med medvetandet om att våra resurser behöver användas effektivare, ledde till ett initiativ som började med ett första möte 1998 och som kulminerade i ett förslag om rörelseorganens årtionde, The Bone and Joint Decade 2000-2010."

Vidare står det i ansökan:

"Liv och Rörelsens målsättning:

Synliggöra den ökande incidensen och prevalensen av rörelseorganens sjukdomar och skador.

Verka för utökad utbildning om rörelseorganens sjukdomar och skador.

Verka för kostnadseffektiv prevention, diagnostik och behandling.

Arbeta för utökade forskningsresurser och stimulera forskningsprojekt.

Stärka de drabbade patienternas ställning i samhället och förbättra deras hälsorelaterade livskvalitet".

Arbetet med denna förstudie bedrivs i nära och givande samarbete med Reumatikerförbundet. En projektledare, Charlotte Dahlgren, är anställd för att arbeta inom förstudien för Liv & Rörelse. Planen är att inkomma med en fullständig huvudansökan till Allmänna Arvsfonden under våren 2004

The Bone and Joint Decade vid ett möte i Berlin.

och att i samband därmed kraftfullt bredda basen av intressenter inom Liv & Rörelse.

Utbildningen av blivande läkare i Sverige inom området rörelseorganens sjukdomar och skador har varit föremål för ingående diskussion inom bl.a. styrgruppen för Liv & Rörelse. Ämnesföreträdare och lärare inom områden som t.ex. ortopedi och reumatologi vid olika lärosäten i landet har givit uttryck för synpunkter att utbildningen inom detta stora område är eftersatt vad gäller bl.a. tidstilldelning och organisation. För att kartlägga omfattning och innehåll av den utbildning inom rörelseorganens sjukdomar och skador som ges till blivande läkare vid landets universitet distribuerades en enkät, baserad på tidigare publicerad studie från Kanada (Pinney SJ, Regan WD: J Bone Joint Surg 83A:1317-1320, 2001) där man gjorde en motsvarande kartläggning.

Resultatet av den kanadensiska enkätundersökningen var att blivande läkare i Kanada i genomsnitt fick ca. 2,26 % (range: 0,61 % - 4,81 %) av den totala utbildningstiden tillägnad någon form av undervisning inom "musculoskeletal disorders". I den svenska enkäten använde vi motsvarande frågor som i den kanadensiska, efter översättning till svenska och viss anpassning till våra förhållanden. Resultatet av enkäten visade bl.a. att utbildningen inom rörelseorganens åkommor för blivande läkare i Sverige tycks ha ungefär samma omfattning som den i Kanada.

Ett intryck som också framförts i enkätsvaren är att den prekliniska undervisningen inom rörelseorganen på senare år minskat i omfattning och många kliniska lärare tycker det är svårt att gå vidare med sitt budskap eftersom baskunskaperna tycks vara bristfälliga. På flera ställen har man tagit konsekvenserna av detta och gör nya kursplaner med ökad integration mellan basämnena och kliniska ämnen.

Många kliniker har satsat på kliniska undervisningsavdelningar och olika former av "skill labs" dvs metoder för att ge bättre träning i kliniska färdigheter. I enkätsvar har man också poängterat att den begränsade tidsomfattningen av utbildningen inom rörelseorganens sjukdomar och skador kontrasterar mot hög förekomst av och mycket stora kostnader för dessa åkommor inom befolkningen. Hans Tropp i Linköping har hållit i sammanställningen av denna enkät.

Inom den internationella Bone and Joint Decade kampanjen har en arbetsgrupp tagit fram ett "Core Curriculum" som innebär att man definierat vad alla läkare, oberoende av specialitet eller verksamhetsområde, bör kunna inom området rörelseorganens sjukdomar och skador. Representant för Sverige i denna arbetsgrupp har varit Kristina Åkesson i Malmö. En artikel som beskriver detta Core Curriculum är under publicering i *Annals of Rheumatic Diseases* under 2004. Sammanfattningsvis innebär detta utarbetade Core Curriculum att man för första gången noggrant gått igenom det stora kunskapsområdet rörelseorganens sjukdomar och skador och nivåstrukturerat denna kunskap som en grund för bl.a. utarbetande av nya kursplaner inom området. Detta Core Curriculum är avsett att tillämpas inom alla världsdelar och inom Liv & Rörelse kommer också detta Core Curriculum att tas till vara i det fortsatta arbetet med att försöka utveckla utbildningen inom rörelseorganens sjukdomar och skador.

Ett möte för representanter inom NAN's från deltagande länder i Bone and Joint Decade avhölls i Berlin 30 oktober – 2 november 2003. Lars Lidgren var som ordförande för The Bone and Joint Decade ansvarig för detta möte som hade representanter från 48 länder. Vid mötet diskuterades bl.a. utbildnings- och informationsfrågor, forskningsfrågor och samarbete med media, industri och omgivande samhälle.

Vid Nordisk Ortopedisk Förenings möte i Reykjavik på Island 16-19 juni kommer ett Bone and Joint Decadesymposium att hållas med temat kunskapsöverföring från medicinska professionen till beslutsfattare inom hälso- och sjukvård, betydelsen av evidensbaserad medicin i detta avseende etc.

I det fortsatta arbetet inom Liv & Rörelse kan alla hjälpa till på olika sätt! Sprid gärna budskap om Liv & Rörelse på respektive klinik, mottagning, företag etc. Kontakta Liv & Rörelsekampanjen för informationsmaterial etc.

Det är många viktiga och stora mål som finns uppsatta för 10-årskampanjen Liv & Rörelse: The

ione and Joint Decade och med gemensamma ansträngningar kan säkerligen många förbättringar upp-
ås som kan komma patienterna till godo.

Björn Rydevik är professor i Göteborg och Lars Lidgren är professor i Lund

